

Delavsko-kmečki list.

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din.
Uredništvo in Upravišтво: V Ljubljani, Delavski dom, Marxov trg 2, dvorišče.

Leto III.

LJUBLJANA, 8. aprila 1926.

Stev. 14.

Proletarci
vseh dežel
združite se!

D. KERMAJER!

Korak naprej, dva koraka nazaj.

Esdeki (= bernotovci) so napravili brezdvoma korak naprej od gnile in koruptne, stare socialdemokracije. Napovedali so boj korupciji, v katero je ta zašla vsled svoje socialpatriotske in oportunistične politike sodelovanja z buržuazijo in podpiranja kapitalizma. Esdeki še danes zamenjavajo posledico z vzrokom in ne vidijo, da je ravno sodelovanje z buržuazijo popolnoma korumpiralo socialdemokracijo. Zaradi tega tudi ne morejo izkoristiti onih izkušenj kraha oportunitizma in kraha druge internacionale in zaradi tega igrajo v glavnem vlogo centra (sredine) v delavskem gibanju Slovenije. Esdekom pa ta vloga ni po volji. Bernot ustvarja novo teorijo nekakega moralnega socializma in postavlja na glavo vse marksistične pojme tako, da mora vsak poznavalec marksizma dvomiti, ali je Bernot sploh kdaj Marxa razumel in ali pozna razvoj delavskega gibanja in potek delavskih bojev ter revolucij in njihovih izkušenj. Leskovšek v zadnjem „Napreju“ razvija stare utopistične misli iz časov pred Marxom. Pred nekaj leti je ravno v „Napreju“ zatožil izšel prevod Engelsove brošure: „Razvoj socializma od utopije do znanosti“ in vsak delavec, ki je količkaj pazljivo prečital to brošuro, dobro ve, da marksizma ni treba izpopolnjevati s parolo: „Osvojimo produkcijo!“ ker je ravno Marx takorekoč odkril pot proletarskega razreda do osvojitve produkcije in do socializma.

Ta pot je — razredni boj proletariata proti buržuaziji, najprej boj proti izkoriščanju, boj za zboljšanje stanja delavstva, za osemurnik, za boljše plače (Dragi Leskovšek! Mezni boji so razredni boji!), za zaščitno delavsko zakonodajo in potem, ko se je proletariati polagoma formiral v razred zase, boj za politično oblast. To čitamo že v „Komunističnem manifestu“, zaradi katerega je Leskovšek sedel v zaporu, a ga očitno ne priznava! In v programu Prve internacionale (takozvani inaugurálni adresi l. 1864) je Marx tudi razjasnil, kakšen pomen in vlogo ima produktivno združništvo in še po šestdesetih letih njegovi nazori večajo, ker so jih potrdile mnogobrojne izkušnje.

Marx pravi: „Kooperativno, združno delo, ako je omejeno na priložnostne poskuse posameznih delavcev, nikakor ne more zrušiti in streči kapitalističnega monopola. Šele, če se kooperativno delo razširi in če ga podpira državna oblast, more ono rešiti proletarske mase. Proti njem bo gospoda veleposestva in kapitala uporabila vedno svoje politične privilegije, da obrani in ovekoveči svoje gospodarske monopole. Radi tega je glavna in največja naloga delovnega ljudstva, da si osvoji politično oblast.“ Proletariat si ima osvojiti politično oblast, nato ekspropriirati (razlastiti) kapitaliste in produkcija je v njegovih rokah! To se mora povedati in razložiti delavstvu in zato se mora delavstvo organizirati. In zaradi tega se moramo boriti proti oportunistom-agentom buržuazije, ker oni nočejo boja za oblast in ker so torej zavezniki buržuazije proti revolucionarnemu proletariatu. To velja tako Leskovšku kot onim venenjskim esdekom, ki sanjajo o lastnih tovarnah in lastni produkciji v kapitalističnem družabnem redu. Proletariat

mora osvojiti, socializirati kapitalistične tovarne, rudnike itd., to je cilj njegovega razrednega boja. Da se razumemo: Poizkusi produktivnega združništva zaslužijo odobravanje in podporo. Toda govoriti delavstvu, da se bo potem njih osvobodilo iz „okov socialne reakcije“ — temu danes ne moremo drugače reči kot sleparstvo.

Majhen korak od socialpatriotizma naprej, dva velika koraka nazaj! Tako bi označil esdeke. To se vidi tudi iz njihovega programa za občinske volitve v Trbovljah. Najprej nekaj prima socialpatriotskih cvetk iz tega programa!

1. cvetka: „Morebiti še kdo upa na nasilno zmago, češ, s poštenim in treznim delom ne pridemo nikamor.“ Proletariat bojuje razredni boj proti buržuaziji in za slehernega res razredno-zavednega proletarca je ta boj — pošten in trezen. Nepošten in netrezen je ta boj za buržuje in špispurgerje. Ali je štrajk nasilje? Za buržuazijo in pod njenim vplivom stoječe špispurgerje je nasilje, za proletariati ni nasilje. Fašizem je za proletariati nasilje, ruska revolucija je pa za buržuazijo nasilje. Tako se postavlja vprašanje! Ob izbruhu svetovne vojne so nemški socialdemokratski poslanci glasovali za vojno. Liebknecht je glasoval proti in je tudi deloval proti vojni. On je dobro videl: Ali si internacionalistični socialist — ali hlapec Viljema? Tretje ni mogoče! Nemška socialdemokracija je velezdajalec v očeh proletarskega razreda, Liebknecht je bil od nemške buržuazije kot velezdajalec vržen v ječo. Povejte esdeki, kaj je pošteno in trezno delo in kaj upanje na nasilno zmago? Ali more biti to v nasprotstvu? Ali ni boj med buržuazijo in proletariatom — boj na smrt in življenje?

2. cvetka: „Komunizem pomeni skupno last, ne pa terorizma.“ Komunizem pomeni danes one ideje, katere sta Marx in Engels najprej formulirala v „Komunističnem manifestu“, ki so se v dobi druge internacionale imenovali „socializem“. To kar pa trdi bernotovski program, je ne samo demagogija, ampak sleparjenje delavstva, ker širi iluzijo, da je mogoč komunistični družabni red brez boja proti buržuaziji.

3. cvetka: „Nasilni komunizem je prepovedan, ideja komunizma pa ni in ne more biti prepovedana, ker bi moral biti potem prepovedan tudi Jezusov nauk, ki je tudi komunističen.“ Take neumnosti se iznebiti je po mojem mnenju že malokdo zmožen. Ideja komunizma seveda ni prepovedana, ampak ne zaradi Jezusovega nauka (!), temveč zato, ker ideja (misel) sploh ne more biti prepovedana. Prepovedano pa je širiti komunistične ideje, jasno da zaradi tega, ker smatra kapitalizem širjenje teh idej za nevarno. „Pošast komunizma se plazi po Evropi...“, tako začena „Komunistični manifest“. Torej je bilo širjenje komunističnih idej že pred 70. leti nevarno kapitalizmu. In kaj pravi Bernot v gornjem stavku? On pravi, da nima nič proti temu, če je „nasilni komunizem“ (= širjenje komunizma) prepovedan! Pa povejte esdeki, če se za to konfuzijo (zmešnjavo) ne skriva pravi socialpatriotizem, pravo zavezništvo z buržuazijo proti revolucionarnemu proletariatu?

4. cvetka: „Kapitalizmu tudi nasilni komunizem ni nevaren, kar poglejte v fašistovsko Italijo!“ Socialpatriot seveda mora potvarjati zgodovino, če hoče na podlagi nje dokazati pravilnost svojega napačnega stališča. To, kar Bernot ime-

nuje „nasilni komunizem“, to je delavski razred v boju za oblast — je zmagalo dosedaj šele v Rusiji, oziroma boljše rečeno v Uniji Socialističnih Sovjetskih Republik. Zato je treba tja pogledat, če je kapitalizmu nevarno ali če ni! Ker smo za načelo javnosti, kar se tiče načel in proti slepomišljenju z načeli, kakršnega uganjate vi, vas pozivamo, da pridete iz mišjih lukenj na dan in poveste, kako mislite o Sovjetski Uniji in ali ste za to, da delavstvo vseh dežel to proletarsko zemljo brani pred napadi internacionalne buržuazije in imperializma ne samo z j zikom, temveč tudi z dejanjem, ali pa ste proti temu! Kar se pa tiče Italije, tam se je pokazala vaša vloga in vaša „nevarnost“ kapitalizmu! Proletariat je zasedel fabrike in oni, ki so bili proti „nasilnemu“ komunizmu, so ga pozvali, da jih zapusti in da se „odvolji z drobtinami, ki mu jih je dala prestrašena buržuazija. Vodstvo socialistične stranke in strokovne zveze, ki je bilo v rokah socialpatriotov in centristov, je izdalo razredni boj, pomagalo buržuaziji na noge in evo, fašistična Italija je spomenik za zasluge socialpatriotov in centristov! Vas naj bi ta spomenik ravno spominjal na to, da mora razredni boj proletariata biti dosleden in neizprosilen. Vi pa ravno nasprotno vodenite idejo razrednega boja nič manj kot stoprocentni socialpatriotje!

Iz cele vrste socialpatriotskih cvetk bernotovskega programa se omejujem na gornje štiri, ki kažejo v jasni luči, kako esdeki ležejo nazaj, namesto da bi šli naprej. Stvarna debata med komunisti in socialisti je po mojem mnenju tudi danes mogoča in ni zakon o zaščiti države kriv, če „Naprej“ od razkola v stari socialpatriotski stranki l. 1920. pa do danes noče stvarno debatirati s komunisti. Tisto divjo gonjo proti revolucionarnemu proletariatu, s katero se je „Naprej“ še v Celju in Krškem posebej odlikoval, je sicer v zadnjem času opustil, stvarne debate pa še ni zmožen.

Še nekaj. Kristanovska strokovna birokracija starega in mladega kova prav dobro pozna razliko med strokovnim in političnim zedinjenjem, a v svojem interesu te razlike noče priznavati. Bernotovci pa te razlike — kot izgleda — ne vidijo. Strokovne organizacije so organi (orodja) delavstva v boju proti kapitalističnemu izkoriščanju; one zbirajo v sebi delavske mase brez razlike političnega prepričanja, zavedne in malo zavedne, da jim dajo temeljne pojme razrednega proletarskega mišljenja ravno v gospodarskih bojih proti kapitalizmu in v bojih za delne zahteve. Stranka pa je nekaj drugega. Ljudi, ki so izrabili priliko strokovnega zedinjenja, da uskočijo iz našega v socialpatriotski, kristanovski tabor, smo obsodili in se z vso oostrostjo borimo proti njim. Za strokovno enotnost, za popolno in dejansko strokovno zedinjenje v celi državi in na celem svetu pa se borimo z vsemi silami! Zato, ker ono pomeni zbiranje vedno večjih mas delavstva za boj proti ofenzivi kapitala, proti novi svetovni vojni in potem za osvojitve oblasti in produkcije!

Vsa konfuznost, ki jo vidimo pri esdekih, priča, da stoje na razpotju, da so pri njih sile, ki hočejo naprej na levo in sile, ki jih vlečejo nazaj na desno. Naša razmotrivanja naj esdekom — proletarcem razkrijejo načelne slabosti njihovih voditeljev in naj jim pokažejo pot naprej — na levo!

Razkrinkani socialistični razkolniki.

I kika socialistov v delavskem gibanju je obstojala vedno v tem, da so na delavskih kongresih sprejemali sicer lepe resolucije, a da so po kongresih metali te resolucije v arhivne predale, kjer so jih miši zgrizle. Tako so mislili socialisti, da bodo napravili tudi z akcijsko in drugimi resolucijami, ki so bile sprejete na tivolskem strokovnem kongresu, toda to pot so se goljufali. Naš strokovni akcijski program zahteva, da stoji Strokovna komisija neprestano v zvezi z delavskimi množicami in vrši svojo vodstveno nalogo, to pa našim strokovničarjem ne diši. Zedinjenje strokovnih organizacij zanje ni pomenilo pričetka krepitve strokovnih organizacij in začetka gibanja za zboljšanje delavskega položaja, temveč to bi imelo biti zanje izoliranje levih elementov v delavstvu v svrhu nadaljevanja staroznane lenuharenja strokovnih funkcionarjev. Socialisti so mislili, da če kupijo Štuklja, Makuca in Sedeja in razglasijo to za zedinjenje, da so se znebili že vseh dolžnosti in da jim bo delavstvo Slovenije mirno sledilo po njihovi polževi poti. Toda tu so se korenito všteli, ker časi so se izpremenili.

Zavedno levo delavstvo je ta socialistični manevar hitro uvidelo in tudi takoj napravilo potrebne korake, da sabotajo kongresnih resolucij prepreči. Zgrabilo je za delo in začelo siliti Strokovno komisijo in Delavsko zbornico, da sklicujeta shode in postavljata načrte za boj za dnevna vprašanja. Treba načrt za boj za starostno zavarovanje, za boj proti redukciji plač in dela, treba pa še posebno postaviti načrt za delo v delavskih množicah, za organiziranje in krepitev strokovnih organizacij. V teh vprašanjih pa se socialistični strokovni tajniki zelo neradi eksponirajo, ker to je pričetek razrednega boja v praksi in tu si pride v nasprotje z buržuazijo. In ko Strokovna komisija in Delavska zbornica niso hotele na plan, je začelo delavstvo samo sklicevati shode in sestanke in predlagati načrte za delo in svoje zahteve v obliki resolucij.

Resolucije pa so zelo nevarna stvar. V njih se jasno pokaže, kaj kdo hoče. Pa ne samo to, temveč resolucije so živi dokumenti, ki pričajo še čez leta, kaj je kdo nekoč predlagal. One so še posebno nevarne, če so resne, praktične, stvarne in lahko izvršljive. Te resolucije se priobčijo, delavci jih potem čitajo in če jih n. pr. Strokovna komisija in Delavska zbornica ne uvažujeta in nočeta izvršiti, jih delavstvo lahko pokliče na odgovornost in tedaj se morajo strokovni birokratje zagovarjati. To pa ni ravno prijetna stvar in zato so Kristanovi prijatelji zdvijali proti tem resolucijam.

Pri tem njihovem divjanju pa je značilno to-le:

Socialisti se niso vrgli na resolucije in jih poizkusili kritizirati ter dokazovati njihovo nepravilnost. Tega niso mogli napraviti, ker tu bi bili odkrili svoje karte. Oni so se rajši vrgli na osebe, ki so jih predlagale. Ravno tako, kakor so se pred vojno ruski menjševiki delali norca iz Lenina, češ, da mu visi iz vsakega žepa po ena resolucija, ravno tako so poskušali najprej osmešiti pred delavstvom s. Marcela Žorga

in s. Gustinčiča, da sta fabrikanta resolucij. Ko pa to ni šlo, so se začeli posluževati smešnega manevra, češ, da levičarji niso strokovno organizirani. S temi floskulami so navali na s. Gustinčiča, Kermaunerja, Hlebca in Peterkoviča. Toda koliko je bilo socializma na tem, da se ti sodrugi, v kolikor res niso (to velja samo za prvoimenovana) strokovno organizirajo, nam je pokazal sledeč slučaj.

Usnjarski delavci v Ljubljani so povabili s. Gustinčiča na neko predavanje. Na tem predavanju se je znašel neki zgovorni, ki je protestiral proti predavanju, češ, da s. Gustinčič ni strokovno organiziran. Da usnjari izbijajo socializem to orožje iz rok, ga nekateri člani naprosijo naj se organizira v usnjarski organizaciji. S. Gustinčič je sledil njihovemu nasvetu in se organiziral. Toda na prihodnjem sestanku je omejen zgovor (gotovo po nalogu socialističnih strokovnih funkcionarjev!) protestiral in zahteval, da o sprejemu s. Gustinčiča odloči članstvo. Odbor je tej zahtevi lojalno ugodil. Strokovna komisija je poslala na ta članski sestanek dva svoja „gromovnika“: Tokana in Bradeška, ki sta neverjetno bobnala, rjovela in strašila usnjare z vsemi strahovi. Tokan se je povzpelo celo tako daleč, da je rekel s. Gustinčiču, da ni združljivo z njegovim dostojanstvom kot inženjerja, da je član čevljarke organizacije, na kar mu je s. Gustinčič odvrnil v svojem govoru, da se on ne samo ne sramuje biti član čevljarke organizacije, temveč da je celo ponosen na to, da so ga ravno čevljarji poklicali v svojo organizacijo in mu dali članstvo. In kljub vsemu grmenju Tokana in Bradeška in kljub vsem njihovim nadčloveškim naporom, je bil s. Gustinčič sprejet z ogromno večino za podpornega člana.

Toda kaj se zgodi? Tu je vstalo 12 delavcev, katere so socialisti brezstidno nalagali, da hoče biti s. Gustinčič samo radi tega v čevljarji organizaciji, ker da je brezposeln in ker da hoče biti njihov tajnik in so hoteli oditi iz organizacije. S. Gustinčič je takoj stopil k njim, jih prosil za potrpljenje in dal sledečo izjavo:

„Sodrugi! Strokovna organizacija se ne sme razbiti na eni osebi. Enotnost strokovnih organizacij je delavstvu kravovo potrebna. Jaz se prostovoljno odrekam članstva, ki mi je bilo ravnokar podeljeno in sicer zato, da ostane organizacija enotna in močna. Toda ugotavljam tu, da sledi iz vsega današnjega nastopa socialistične birokracije, da je njej za enotnost strokovnih organizacij samo toliko časa, dokler je ona absolutni gospodar v njih, ne pa tudi tedaj, ko se čuti v manjšini. Tu je ona takoj pripravljena napraviti razkol v strokovnih vrstah!“

Tokan in Bradeško se nista niti zganila, tako da se je očitno videlo, da je bil ta poskus razkola pripravljen. Usnjarska organizacija je ostala cela, toda spoznala je prave razbijače.

Socialisti torej najprej vpijejo, da levičarji nočejo delati v strokovnem gibanju, ko pa gré za to, da se jim da prilika za delo, potem pa organizirajo njihovo izključevanje.

Socialistični birokrati pa so šli v svojem razkolniškem delu še mnogo dalje. Da se zavarujejo proti delu, proti jasnim formulacijam načrtov za delo, so poskusili kar „na čez“ izključiti iz strokovnega gibanja, kar je resnično sposobno za tako delo. Strokovnim organizacijam so predložili neki ferman, ki zahteva, da strokovne organizacije ne dovoljujejo nastopati na shodih in sestankih sodrugom Gustinčiču, Jaki in Marcelu Žorgi, Kermaunerju, Hlebcu in Peterkoviču. Vse strokovne organizacije so do sedaj z velikimi večinami odbile ta razkolniški poizkus. Socialistični voditelji stojijo danes kot razgaljeni razkolniki pred delavskimi množicami.

Delavci, varujte enotnost strokovnih organizacij!

Delavska zaščita v Franciji.

Vsak uslužbenec plača od svojega bruto zaslužka mesečno v bol. blagajno 1.5%, v blagajno starostnega zavarovanja pa 4.5%. K bruto zaslužku se vračunajo vse delavčeve draginjske doklade, izuzete so pa doklade družinskih članov. V slučaju bolezni se prejema 6 fr dnevno bolniške plače in poleg tega še 50% družinskih draginjskih doklad, če je dotičnik oženjen in ima družino. Če se pa delavec poškoduje pri delu, prejema 50% svoje prejšnje plače, je oženjen tudi 50% družinskih draginjskih doklad. To traja do 6 mesecev, ko pa preteče ta rok, se mu bolniška plača ustavi ter dobiva v naprej samo nekako podporo iz blagajne starostnega zavarovanja, ki pa ne znaša niti polovice bolniške plače.

Značilno je to, da delavci (Jug. nar.) plačujejo v provizijsko blagajno iste prispevke kot domači delavci ali delavci drugih narodnosti, med tem ko od tega ne dobivajo nič. Za druge narodnosti kot na primer za Poljake, Italijane, Belgijce ter tudi Čehoslovake obstajajo med francosko in njihovo vlado dogovori, kateri jim zagotavljajo vsaj po 15 letnem službovanju v slučaju onemoglosti starostno rento isto kot jo prejema domači delavci. Za nas iz Jugoslavije niti to ne pride v poštev, ker med našo in francosko vlado ne obstojijo nikakršni tozadevni dogovori, to se pravi, da delavec naše narodnosti lahko službuje francoskemu kapitalistu 15 in tudi več let, plačuje v starostno zavarovalno blagajno kot vsak delavec druge narodnosti ali ne prejema nikake starostne ali druge rente.

V slučaju nesreč (pohabljenosti) so isto tako žalostni slučajji, ter navajam dva slučaja. Pri premogokopni družbi Lens se je ponesrečil v jami delavec, pritisnili so ga vozički, med drugimi poškodbami so mu zdrobili tudi spodnjo čeljust, katera je popolnoma sploh neozdravljiva. Po preteku več kot enega leta mu je bila končno priznana miloščina v znesku 15 fr mesečno; penzija, s katero naj se sedaj preživlja on in njegova žena! Edino sreča je to, da so mu drugi udi še zdravi in da sedaj opravlja službo še na dnevu, za kar prejema skupno z vsemi dokladami 18 fr dnevno.

Drugi delavec, kateremu je pri delu,

ko je pripravil tla za postavbo lesene podpore, odletel košček železa v oko in so mu ga zdravniki pri operaciji odvzeli, ter zraven tega obstoji še nevarnost, da izgubi še drugo oko, tudi njemu se je po dolgem zavlčevanju vendar enkrat na eni taki razpravi ponudilo s strani zastopnika premogokopne družbe 75 centimov dnevne rente brez vsakih drugih priboljškov. K temu moramo pripomniti to, da je bil kot zastopnik na razpravi zaupnik tukajšne reformistične organizacije CGT, kateri ga je že prejšnji dan pred razpravo obiskal na njegovem domu ter mu zabičeval, da mora to, kar mu bo on rekel, podpisati, ker on kot njegov tolnač mu bo že vse poprej povedal, kaj lahko, kaj ne sme podpisati. Ali on se je uprl temu in ponudbe, ki mu jo je stavil zastopnik premogokopne družbe in katero mu je tudi omenjeni reformistični zaupnik priporočal, ni hotel podpisati in tako zadeva radi njegove rente še ni končana. Kot zastopnik prvega je bil krščanski socialc, ki pa je nevedneža, ki ne zna niti čitati dobro slovenski pridobil, da je podpisal akt pisan v francoskem jeziku, glaseč se „Strinjam se z vsako uredbo in plačo, ki mi jo bo nadalje podjetnik dal“. In tako je bila njegova usoda zapečatená.

Delavni trg. Delavni trg v rudarskih revirjih je poln. Pomanjkanja delavcev ni. Dokaz temu navajamo šikane, ki se izvajajo s strani paznikov in predelavcev posebno napram inozemskim delavcem. Za vsak najmanjši nedostatek se delavca kaznuje. Kazni so različne, največ v denarju. Posebno goste so kazni v denarju.

Psovke so na dnevnem redu, tudi do batiranja je že prišlo.

Vsako novo priseljevanje bi imelo za nas in za priseljeno delavstvo le zle posledice.

K—k.

Glas gozdnih delavcev na Gorenskem. Organizirajmo se!

Nimam namena opozarjati javnosti o stanju gozdne stroke delavstva, pač pa je moj namen, da načnem par vprašanj, da jih delavstvo premišljuje.

Da je gozdno delavstvo v Sloveniji najbolj izkoriščano, ter da vživa najmanj socialnih in higijenskih pravic, o tem čv-kajo že vrabci.

Ako se pa vprašamo, kdo nam je tega kriv, si moramo na žalost priznati brez ovinkov, da tudi sami.

Bliza se sezona za prevzemanje akordnega dela in če bi ne bili slepi, bi videli, kako enotni in združeni so podjetniki pri oddajanju sekanja lesa. Oni uporabljajo vsa sredstva, da za čim manjšo ceno oddajo sekanje nakupljenega lesa.

Delavstvo, namesto da bi jim odgovorilo enotno ter zahtevalo enotno ceno, pa gre in se pri ofertacijah kosa eden proti drugim, tako, da onemu, ki mu končno ostane delo, ker je stavil najnižjo ceno, stopijo lasje po konci ter se vpraša, bom li zmogel ali ne? In kakšen je rezultat? Delavec sam svojemu sotrpinnu delavcu znižuje mezd, daljša delavni čas in gazi socialne pridobitve. Mnogokrat delavec akordant sam propade in ž njim vred zgube delavci svoj zaslužek, katerega jim nikdo ne plača.

Kolikokrat se pa zgodi, da delodajalec bankrotira, potem pa seveda: delavec pozabi, da si delal pri njem, in ne misli več

na tisto, kar bi imel še dobiti za svoje delo.

Taki in enaki slučajji so na dnevnem redu. Delavci garajo s svojim orodjem po leti po 13 do 14 ur na dan za borih 50 Din; za letošnjo sezono se še toliko ne obeta. Potem pa pride davek, bolniška blagajna, kateri plačujemo 17. razred, da ostane le malo; špeh plačujemo že nad 25 Din kg.

Pa kljub temu strašnemu stanju se probuja delavstvo le malo, o organizaciji noče slišati, odobrava sicer, kar se mu pripoveduje, za hrbltom pa pravi, bi se radi denarja nalezli. Bogatašev pa ne vidi, ko se vozijo z veselimi družbami v avtomobilih ter se na debelo smeji naši neumnosti in nezavednosti.

Odprimo oči, združimo se v strokovni organizaciji ter ustanovimo si produktivno zadruho, da se rešimo tege suženjstva. Odstranimo iz naše srede ljudi, ki nam škodujejo ali pa jih spametujemo.

Ako so kje sodrugi istega mnenja, potem pišimo v Del.-kmečkem listu položaj in stanje gozdnih delavcev (drvarjev) v vsakem kraju in zavijmo rokave, ter urno na delo. Le na podlagi natančnih poročil iz vseh krajev nam bo mogoče najti pot in si zarisati cilj in postaviti temelj tej stroki delavstva, da ga rešimo pogina, ter si priborimo boljše bodočnost.

Toraj, sodrugi, kateri imate zavest za delavsko-kmečko stvar in ki nam leži življenje gozdnih delavcev pri srcu, na delo z veseljem kljub vsem zaprekam.

Dopisnik.

Nekaj misli delavca k izrednemu občnemu zboru Svobode v Ljubljani.

Nahajamo se tik pred izrednim občnim zborom ljubljanske podružnice „Delavske telovadne in kulturne zveze Svoboda“. Zato bi rad našim sodrugom in sodružicam članom povedal svoje skromno mnenje. Skoro bo eno leto, kar so levo orientirani sodrugi začeli pristopati v to velevažno delavsko kulturno organizacijo. Od tega časa se organizacija krepi in postaja res delavska postojanka. Tukaj bodo delavci dobili potrebne izobrazbe za nadaljne težke boje, ki nas neizogibno čakajo. Delavstvo uvideva, da potrebuje pravo proletarsko izobrazbo, zato pričakuje, da bo ta občni zbor končno napravil red in si postavil program proletarske kulture. To pa bo dosegla organizacija le, če bodo člani prihajali na zborovanje pripravljeni s pametnimi in konkretnimi predlogi. Le tedaj bo mogoče bodočemu odboru, da bo izvršil ono, kar se bo na občnem zboru sklenilo, seve če ga bo vse članstvo vsestransko podpiralo.

Odbor naj izvolijo člani tak, da bo delavstvo imelo popolno zaupanje v njega in nad njegovim delovanjem se mora voditi stroga kontrola od strani članov. Ker ste v Svobodi pred vsem dve struji, leva in desna, bi bilo želeli, da bi se v tem smislu tudi odbor tako sestavil. Želeti bi bilo tudi, da bi zborovanje izvenelo bolj dostojno kot je poslednje. Sodrugi naj se ogibajo osebnih, neumestnih napadov in psov, razpravlja naj se vse le z načelnega stališča. Kdor pa nima resnega namena pomagati graditi delavcem njihovo kulturno organizacijo, ta naj raje ne prihaja

Pačenje marksizma.

(Poglavje iz brošurice, ki jo pripravljamo.)

V dveh decemberskih številkah „Delavca“ in v januarjskih (dosedaj štirih) številkah „Ujedinjenega Železničarja“ razvija Štukelj¹ novo teorijo o strokovnih organizacijah in političnih strankah delavskega razreda. Ta najnovejša „teorija“ ima to „prednost“, da se „naslanja“ na Marxa. Obsega pa tri sestavne dele.

Točka 1. Štukelj hoče biti marksist. Svojo „teorijo“ hoče zgraditi na Marxovih citatih, seveda pa ne na marksizmu. Sledeča tri načela mu tvorijo podlago. Izluščili smo jih iz razgovora Karla Marxa s Hamanom, kakor ga Štukelj navaja v 4. nadaljevanju.

a) „Vse politične stranke, pa naj bodo katekole, brez izjeme, navdušujejo množico delavcev le začasno.“ (Podčrtali mi.)

b) „Strokovne organizacije pa vežejo trajno množico delavcev, samo te so v stanju, da predstavljajo resnično delavsko stranko in da postavijo nasproti oblasti kapitala pravi branik.“ (Podčrtali mi.)

¹ Glej pred vsem „Ujedinjenega železničarja“, članek „Karl Marx in strokovne organizacije“. Članek sicer nosi podpis v podobi šifre —k—, vendar je jasno, da je to Štukelj. Ptica poznamo po petju.

c) „Nikdar se ne smejo strokovne organizacije spraviti v zvezo s politično stranko ali postati odvisne od nje, če hočejo izpolniti svojo nalogo; če se to zgodi, se to pravi, zadati jim smrten udarec.“ (Podčrtali mi.)

To so citati iz Marxa. Neverjetno bodo nekateri zavednejši sodrugi zmajevali z glavami, češ, kaj takega Karl Marx ni mogel govoriti. Toda nimamo vzroka, da tega ne bi verjeli.

Točka 2. Na tej podlagi sklepa Štukelj:² „Vso pravilnost Marxovega stališča lahko vidimo danes v Jugoslaviji: nekatere strokovne organizacije so bile odvisne od komunistične stranke, druge od socialno-demokratske, tretje od narodno-socialistične itd. To je popolnoma zdrobilo strokovno gibanje in kot posledica tega je skrajno poslabšanje delavskega položaja.“ Temu oportunistu sledi likvidatorstvo.

Točka 3. Štukelj pravi:³

„Kakor bomo videli iz nadaljnjih Marxovih izjav, nimamo začasno v Sloveniji nobene politične stranke, ki bi bila res prava delavska razredna stranka.“

Sedaj smo na jasnem, kje smo. Mar nimamo v Sloveniji res prave delavske razredne stranke? Ali nam ne dokazuje baš tega Štukelj s pomočjo

² Četrti nadaljevanje istotam.

³ Istotam, tretje nadaljevanje.

Marxa? Nesrečni Marx, kolikokrat so te že reformisti razpeli ponovno na križ!

K točki 1. Vprašajmo se, ali ima Marx prav ali ne. In baš kot marksisti moramo odgovoriti, da Marxovo stališče o politični in strokovni organizaciji delavskega razreda danes ni več pravilno. Kdor hoče to Marxovo stališče, ki je staro 50 ali 60 let, uveljavljati danes v politični praksi, je navaden ponarejalec marksizma. Zakaj?

Marksizem ni samo nauk o politični in strokovni organizaciji delavskega razreda. Ne! Temelji marksizma ležijo globokeje. Te globine mora poznati vsakdo, ki hoče veljati za marksista. Nauk o temeljnih kategorijah ekonomskega življenja, nauk o dvojnem značaju dela, nauk o vrednosti in nadvrednosti (Mehrwert), nauk o nastanku in razvoju kapitalizma, nauk o splošnih zakonih družabnega razvoja, to je o razredih, nauk o proletariatu in proletarski osvoboditvi — to so temelji marksizma. In temelji marksizma je tudi njegova filozofija in mišljenska metoda, to se pravi dialektični materializem.

Ti temelji marksizma in pred vsem marksistična dialektika nam zamorejo tudi dati odgovor na tako delno vprašanje, kakor je politična stranka in strokovna organizacija.

In kaj nam govorijo ti temelji marksizma, kaj nam govori tak Marx? Da včeraj ni več

na naša kulturna zborovanja in naj ne pristopa v našo organizacijo.

Sodruzi in sodružice delajte neumorno za proletarsko kulturo, ker s tem delate za sebe in za svoje potomce. Bodite pripravljeni, da jo branite vsak trenutek pred vsemi sovražniki, zunanjimi in notranjimi, pred kapitalisti in njihovimi hlapci in špijoni.

Vsi vi, ki vam je bodočnost proletariata in človečanstva pri srcu, tako iz leve in desne, pomagajte z vsemi svojimi silami zbrati vse poštene delavce in kmete ter duševne delavce in delavke v našo kulturno ustanovo.

Vsakemu delavcu, ki želi, da se delavski razred osvobodi iz verig kapitalizma, bodo na stežaj odprta vrata v našo organizacijo.

Sodruzi in sodružice pozivljamo, da javno iznesejo svoje mišljenje, le na ta način se bomo v bodoče lahko ogibali napak. Vsi energično na delo za delavsko razredno bojovno kulturno organizacijo.

Naj živi delavski praznik Prvi Maj!
Delu čast in oblast! Anton Habe.

Javno sporočilo

Ljubljanski inspekciji dela in Delavski zbornici.

Ko je tovarna Pollak dobila sporočilo, da je kaznovana za menda 50.000 Din, ker so se delale nadure brez 50 odst. doplačila, brez glasovanja delavstva in brez odobrenja inspekcije dela, so bili vsi delavci poklicani v pisarno in morali so pod pritiskom groženj z odpustitvijo podpisati se na neko polo, katere vsebina ni večini delavstva bila znana. Ker sumimo, da je tovarna Pollak s temi podpisi hotela dokazati, da se delavstvo strinja s tem, da je delalo nadure in da jih še dela in to brez zakon. doplačila, sporočamo tem potom, da so podpisi bili izsiljeni in da so s tem neveljavni. Delavstvo v tovarni Pollak vztraja slej ko prej na tem, da se izvaja zakon o zaščiti delavcev, da se nadurno in domače delo ustavi in da se za že izvršene nadure plača naknadno 50% doplačilo, kakor to predpisuje zakon o zaščiti delavcev.

Prosimo inspekcijo dela in Delavsko zbornico, da vzame to sporočilo na znanje.

Vprašanje zagorskim socialistom.

V nedeljo 28. marca je bil v Zagorju Štukelj in zagovarjal in priporočal je znane od Strokovne komisije razposlane okrožnice (radi centralnega delavskega sveta in radi prepovedi nastopanja ss. Gustinčiča, Žorga, Hlebca in drugih na strokovnih shodih). Okrožnice so bile zavržene in sprejete so bile, na veliko jezo Štuklja, resolucije opozicije. Štuklja so po sestanku zagorski sodruzi izprašali njegovo vest in razkrinkan je obljubil s častno besedo, da ne pride več v Zagorje, razen če ga bodo klicali. Zagorskim socialpatriotičnim voditeljem pa je bilo žal, da je njihov najmočnejši top (Štukelj) moral utihniti in po dolgem posvetovanju so se odločili za svojo staro in preiskušeno sredstvo: šli so denuncirati naše sodruge na žandarmerijo. To je bilo v torek 30. marca. Denunciant je starejši človek, visok, suh, s črnimi brkovi.

To pot socialpatrioti ne bodo mogli utajiti denunciacije, ker je dotičnika videl in slišal naš sodrug Š. iz Ljubljane.

Zagorsko delavstvo, tudi ono, ki še sledi Arhu, gotovo ne bo moglo preiti mimo tega dejstva ne da bi proti krivcem izvajalo konsekvence. Pojavlja se vprašanje, če spadajo denuncianti in njihovi pomagaleci tudi po dokazanem denuncianstvu v delavske organizacije? Prepričani smo, da bodo zagorski sodruzi, in tudi socialisti, proti denuncianstvu in denunciantom najostreje nastopili in radikalno iztrebili iz svojih organizacij elemente, ki v delavsko gibanje ne spadajo več.

S. Š., ki je bil prisoten, ko je denunciant na orožniški postaji denunciral naše sodruge, posebno s. M. Weinbergerja, je zagorskim delavcem na razpolago, da ga zaslišijo in konfrontirajo z drugimi, če bi Ule zanikal, da je on tisti, ki je denunciral.

Slepomišili ne boste!

Socialpatriotični voditelji pri Strokovni komisiji so nam pisali pismo, ki so ga objavili v „Delavcu“. Seveda so v „Delavcu“ zamolčali, da smo takoj osebno po dveh naših sodrugih izrekli svojo pripravljenost pomagati pri tem, da se najde za brezposelne in reducirane rudarje delo, ker nimamo ničesar prikrivati pred delavstvom in celo pozdravljamo, da se take in enake važne zadeve objavljajo, jim tudi mi odgovarjamo javno:

Strokovni komisiji za Slove-
nijo kot oblastnemu odboru
ZDSZJ v Ljubljani.

Cenjeni sodruzi!

Na Vaše pismo, ki ste ga objavili tudi v „Delavcu“, Vam na kratko ponovno odgovarjamo tudi pismeno, kar sta Vašemu tajniku sodrugu Golmajerju že pred desetimi dnevi ustno sporočila ss. M. Žorga in A. Hlebec.

Pripravljeni smo Vam pomagati pri izvajanju vseh na shodih sprejetih resolucijah in naravno tudi v tem, da dobite potrebne zveze z ruskimi strokovnimi organizacijami. Ker ni mogoče kar na slepo poslati reduciranih rudarjev v Rusijo, je potrebno, dobiti od merodajnih uradov točne podatke koliko rudarjev bi se moglo zaposliti, kakšni so delovni pogoji itd. Vse to je isto tako potrebno kot za emigracijo v Francijo.

S. M. Žorga in A. Hlebec sta Vam ustno sporočila kako in kje je mogoče te podatke dobiti in sta Vam tudi zagotovila, da je naša skupina pripravljena pomagati. Vaš tajnik s. Golmajer je obvestilo imenovanih sodrugov vzel na znanje in obljubil, da bo Strokovni komisiji na seji dne 29. marca t. l. poročal in da nas bo o sklepu obvestil. Ker pa tega ni storil sklepamo, da še niste nič sklenili, kar je brezdvomno samo v škodo reduciranih.

K Vašemu pismu pa še par pripomb:

Ne odgovarja resnici če pišete, da nimate nobenih stikov z ruskimi strokovnimi organizacijami, ker vemo, da

se, sicer proti Vaši volji, ruske strokovne organizacije pismeno obračajo na Vas in da so Vam pred nedavnim časom tudi pisale radi zaposlitve lesnih in živilskih delavcev in tudi še o drugih za naše delavstvo važnih zadevah so se ruske strokovne organizacije parkrat obrnile na Vas. V teh pismih so Vas zaprosile za odgovor in priložile svoj naslov. Vi pa ste vse te zveze pred delavstvom zamolčali in jih nočete imeti. Kljub temu pa smo mi pripravljeni storiti vse, kar bi koristilo reduciranim.

Pišete nam, naj mi sami izvedemo celo akcijo izseljevanja v Rusijo. Dovolite nam, da smatramo to Vašo zahtevo za neresno. Vi ste izvoljena Strokovna komisija in Vaša dolžnost je, da vršite kar delavstvo sklene. Če pošljete izvidnike v Francijo, zakar Vas delavstvo ni prosilo, temprej bi morali stopiti v zvezo z ruskimi strokovnimi organizacijami, kar je sklep rudarskih shodov. Pripravljeni pa smo Vam pri tem z vsemi silami pomagati.

Še eno vprašanje: Kaj je bila sklenjena na Tivolski konferenci? Če bi bili Vi ta sklep vzeli resno, bi Vam ne bilo treba šele danes iskati zvez z ruskimi strokovnimi organizacijami.

Prosimo Vas nujno, sklepajte končno o predlogih, ki sta Vam jih stavila ss. M. Žorga in A. Hlebec, ker z odlaganjem samo škodujete reduciranim rudarjem.

Delu čast in oblast!

D. Gustinčič, A. Hlebec.

Solidarnost delavstva z žrtvami reakcije.

Divjanje meščanskih razrednih sodišč v vseh kapitalističnih državah — vsled katerega je postalo žrtev tisoče in tisoče delavcev in kmetov, — dalo je povod ustanovitvi Mednarodne rdeče pomoči. Njen namen je: zbirati sredstva, s katerimi se preskrbi politično preganjanjem pravnega zagovornika pred sodnijo in s katerimi se njih ter njihove družine materialno podpira. S tem se zbudi in ohrani zavest solidarnosti vsega delavskega razreda in se jim pomaga vztrajno prenašati vse muke, s katerimi hoče napraviti buržuazija delavce boja nezmožne.

Delavski dopisi.

Rajhenburg. (Demokratska in orjunaška agitacija.) V nedeljo dne 21. m. m. je imel tu javno predavanje dr. Bohinc. Nagovarjal je delavce, da naj pristopijo k demokratski stranki in Orjuni, saj pri Orjuni ni treba toliko plačati kakor pri socialistih. Ni pa hotel povedati, da je demokratska stranka skoraj cel čas od preobrata na vladi in da je ona kriva tega zla, ki je sedaj prišlo čez nas uboge trpine. Povedal tudi ni, da vodijo demokratsko stranke sami kapitalisti, da imajo demokrati v svojih rokah banke in druge denarne zavode. Tudi ni povedal nič o akcionarjih trboveljske družbe in o drugi gospodi, ki vodijo demokratsko stranko. Po mojem mnenju je demokratska stranka

Ako poziva Med. rdeča pomoč ne-prestano delavstvo, naj podpira politične preganjance in naj se spomni njihovih družin, ne dela tega samo, da bi vzbudila sočutje, temveč vzbuditi hoče tudi sveto jezo proti buržuaziji ter krepiti v delavstvu odločnost, da čimprej obračuna z njenim zločinskim gospodarstvom.

Delavski razred mora podpirati svoje preganjane razredne borce. — V vseh državah divja boj med kapitalom in delavskim razredom. Kapital, ki pozna samo en cilj in to je, da izvele čim več profita iz delovnih množic, pazi v prvi vrsti na to, da napravi delavce brezpravne in da zatire njihove bojovne organizacije. V Jugoslaviji n. pr. se je zavarovala buržuazija z zakonom o zaščiti države. —

Živiljske razmere delavstva so potisnjene na najnižjo stopnjo. Že nagon samoohranitve sili delavstvo, da se bori proti temu. V državah, ki ležijo kapitalizmu posebno na srcu, kot v Nemčiji in na Balkanu poskuša buržuazija s krvjo udušiti vsako gibanje, ki bi ogrozilo njen profit. Nič bolje ni v Franciji, in v Italiji napolnjuje stotino zavednih proletarcev ječe. Na Bolgarskem je režim Cankova zatrl z brutalnostjo še nepoznano v zgodovini boj delavcev in kmetov.

Velike naloge ima torej Med. rdeča pomoč.

Tudi v državah s še takozvanim demokratičnim ustrojem bo morda že jutri doletela proletariata ista usoda. Pomagati pol. preganjanem ni samo stvar usmiljenja, temveč je bistven del razrednega boja. Pomoč ne sme biti samo materialna, temveč tudi moralna in politična. Vzdrževati je treba zvezo med preganjanci z njihovimi družinami in delavsko množico in treba je isto ne-prestano opozarjati na krivično razredno pravico buržuazije.

Kot so napadi kapitalizma na delavski razred izvedeni preiščeno in po načrtu, ravno tako mora delavski razred iste organizirano odbijati. In organizacija, ki služi predvsem temu namenu, je ravno Mednarodna rdeča pomoč. Le ako bo ta trdna in močna ter je bode podpiral ves delavski razred, brez razlike strokovne in politične pripadnosti, se bo lahko uspešno boriti proti navalom reakcije.

Nina.

danes. Pred 50, 60 leti, ko je še živel telo Karla Marxa, so bile razmere drugačne kakor pa danes. Kajti razvoj kapitalizma je šel naprej. Dospeli smo v zadnjo etapo kapitalizma, v dobo imperializma. Ta imperializem, do vrhunca pritirani kapitalizem, je privedel do svetovne vojne. Svetovna vojna je zadala kapitalizmu smrten udarec. Ruska revolucija je raztrgala kapitalistične razmere in okove že na eni šestini zemeljske oble. Drugo internacionalo je nasledila tretja. In mi imamo Lenina in leninizem.

Vse to nam govori pravi Marx!

Pred 50, 60 leti, ko je še živel Marx sam, proletariati ni stal pred vprašanjem zavzetja oblasti. Danes pa stoji proletariati vsega sveta neposredno pred zavzetjem oblasti! V Rusiji celo že gradi socializem!

Ali morejo biti bojovne oblike proletarskega gibanja enake za eno in drugo dobo? Ne!

Vendar hoče lažimarksist Štukelj danes iste bojovne oblike proletarskega gibanja, kakor jih je razvijal tedaj Karl Marx. To je nepravilno in nemarksistično!

Ali ni danes — ko stojimo pred zavzetjem oblasti — najpotrebnejša čvrsta, močna politična stranka kot glava, voditelj in organizator proletariata?

Štukelj to zanikava. Kajti Štukljev „marksizem“ preskakuje 50 let. Štukljev „marksizem“

pozablja, da živimo v dobi imperializma, da smo imeli svetovno vojno in rusko revolucijo. Pozablja, ker noče videti vsega tega in ker noče proletarske osvoboditve. Tako pozabljanje ni marksizem, ampak navaden švindl in menjševiška goljufija. Samo purgerski možgani zamo-rejo prezreti, da je ruska revolucija najboljša ognjena preizkušnja in uresničenje temeljev marksizma in da je v njej iskati vseh ugank rešitev.

En primer še. Karl Marx pred 50 in 60 leti še ni ničesar vedel in govoril o celicah, frakcijah, o enotni fronti, o delavsko-kmečkem bloku, o sovjetih in sovjetski republiki. Ničesar! Ali naj pa mi radi tega vse to proglasimo za nemarksistično in vržemo med staro šaro? Ne! Kajti mi imamo Marxa in marksista Lenina, marksizem in leninizem! Poslednjemu in radi tega tudi prvemu se je Štukelj izneveril. Odtod tako hiter Štukljev razvoj navzdol — med birokrate in konzumarje ali med lumpenproletariat.

Zanikavanje politične stranke kot voditelja in organizatorja proletariata pomenja seveda zanikavanje proletarske osvoboditve. Zanikavanje proletarske osvoboditve je pa enako priznanju kapitalizma in služenju njemu. Vero v socializem je nadomestilo hlapčevanje imperializmu. Tak je Štukljev „marksizem“, skrit pod krinko Marxovih citatov.

Štukljevi „teoriji“ postavimo nasproti našo marksistično teorijo o vlogi proletarske stranke in o strokovnih organizacijah.

Čitajmo Stalina:

„Stranka je organizirani del delavskega razreda. Toda stranka ni edina organizacija delavskega razreda. Proletariat ima še celo vrsto drugih organizacij, brez katerih se ne more pravilno boriti proti kapitalu. To so: strokovne organizacije, zadrage, organizacije po obratih, parlamentarne frakcije, nestrankske ženske zveze, tisk, kulturno-izobraževalne organizacije, mladinske zveze, revolucionarno-vojaške organizacije (v času odkritih revolucionarnih nastopov), sovjetski delegatov, državna oblika organizacije (če že ima proletariati oblast) itd. Ogromna večina teh organizacij je nestrankskih. Samo en njihov del se priključuje direktno stranki in ji tvori ožje področje. Vse te organizacije so v gotovih pogojih absolutno nujne delavskemu razredu. Brez njih ni mogoče okrepiti razrednih postojank proletariata na vseh različnih bojovnih poljih. Brez njih proletariati ne more ojekleneti v silo, ki je poklicana, da buržuazni red zamenja s socialističnim redom. Toda kako naj se uresniči enotno vodstvo vseh teh številnih organizacij? Kje je zagotovilo, da se ne bo ta številnost organizacij izrazila v neenotnem vodstvu? (Dalje prihodnjic.)

je vrgla iz dela, da izgubite vse pravice. Vi preklinjate delavske zaupnike, ki pa so nedolžni, ali krivi ste tudi vi sami, ker nas niste ubogali, ko je bil čas. Zadnji čas smo vas klicali v organizacijo, toda niste hoteli ničesar slišati. Kdor ne uboga, ga tepe nadloga.

Kranj. (Tovarna Pollak.) Čitali smo zadnjikrat v DKL o smrtni nesreči v ljubljanski tovarni našega izkoriščevalca Pollaka, pri kateri je vsled pomanjkanja varnostnih naprav zgubil življenje naš sotrpin Jug. Zaman smo iskali po klerikalnih časopisih Pollakove izjave, da bo prevzel vzdrževanje Jugove družine. Krščanska morala se neha pri kasi, to nas uči Jugov slučaj. Iste neznosne razmere kot v ljubljanski tovarni vladajo tudi pri nas v Kranju. Nikdar nismo glasovali, da smo pripravljeni delati nadure, in vendar jih moramo delati. Kdor bi se branil, mu reče znani škrl, da so vrata dovolj široka, da gre na cesto. Delamo nadure, s tem sami podpiramo brezposelnost, a moramo, ker smo žal še neorganizirani. Varnostnih naprav seveda tudi pri nas ni kot bi morale biti, zato tudi česte nezgode. Delavcem, ki delajo pri sodih, ne dajejo gumijastih rokavic, tako da morajo s prostimi rokami prijemati v žgoči tekočini namočene kože in da imajo reveži hudo izjedeno kožo na rokah. Inspekcija dela in delavska zbornica bi morale enkrat izvesti pregled Pollakovih uničilnic in stopiti na prste njegovemu lastniku. Ne za 50, temveč za 100.000 Din je treba kaznovati in še več, tovarno je treba vzeti ljudem, ki pod krinko krščanstva izkoriščajo in mučijo svoje delavce. Vemo, organizirati se moramo, pa bo inspekcija dela in delavska zbornica pod našim pritiskom vršila svojo dolžnost.

Trbovlje. Sleprija pri volilni agitaciji je bila največja od strani socialpatriotov. Prvič z letakom Jako Petakoviča, drugič z letakom mešanja skrinjic in tretjič goljufija, da so se komunisti združili na njihovi listi (mi pa pravimo tako, da so to samo koritarji in to najhujši, kakor Grabner, Persoglio, Pliberšek itd.). Potem so dve noči pred volitvami mobilizirali ves patriotski kader, kateri je bil cele noči na straži in takoj strgal vse letake, posebno naše. Kakor se nam dozdeva je bil Dolanc (slikar) komandant „šturm bataljona“. Nadalje je dala stranka K. d. gosp. lista Vod. Koren celo Trbovlje nalepit s ponarejenimi letaki Del.-kmečkoga bloka z napisom, da se ne voli socialpatriotov, temveč da vsi demonstrativno vržejo kroglico mesto v drugo v zadnjo skrinjico. G. Koren je hodil po hišah po samskih hišah cele ure farbat delavce.

Rajhenburg. Na naše poročilo o predpustni prireditvi tukajšnje „Orjune“ v DKL je v „Orjuni“ dopisnik iz Belega napisal, da so naše navedbe „smešne“. Če je samo „smešno“, če sta se dva rojena brata orjunaša na veselici s pestmi božala, če je samo „smešno“, če so se istotam po skrivnih koticah godile nemoralne dogodivščine in če je samo „smešno“, če je vsled takih Del.-kmečkoga morala žandarmerija razgnati to orjunaško veselico, potem je to samo za orjunaše smešno, ne pa za nas. Dopisnik Orjune nam očita, da je zaupnik, ki denuncira delavce, naš pristaš, kar pa je laž. G. nikdar ni bil naš pristaš, imate ga pa med svojimi ravno vi orjunaši. Dopisnik zanika, da bi Orjuna na Senovem umirala, če jo vaš dr. Benedičič zdravi, potem bo seveda že živila, saj Bučar še tudi živi.

Velenje. Odgovor Delavski politiki na članek v št. 63. „Radniško Jedinstvo o delavskem pokretu v Sloveniji“: Mi levo orijentirani delavci smo za enotnost strok. organizacije, ampak za pošteno popolno enotnost, nismo pa zadovoljni s tako zavito in nejasno enotnost kakor jo izvajajo naši birokrati. Volitve upravnega odbora v Delavsko zbornico so nam pokazale, da se niti enega od starih delavskih „priateljcev“ še nismo iznebili. Seveda brez Čobala Delavska zbornica ne bi tako lahko funkcionirala po željah reformističnih birokratov. Član ZRJ.

Kočevo. Delavstvo je pri nas tako pritisnjeno k tlom, da se posamezniki boje drugemu potožiti krivico, ki se jim je zgodila. Godijo se pa delavstvu take krivice, da je groza. Varnostne priprave v šahtih so pod vsako kritiko. Nek strojnik je bil poslan v šaht nekaj popravljat, pa mu je spodrsnilo in je padel 12 m globoko. Obvezali so ga in prepeljali domov. Tožil je, da ima znotraj silne bolečine, za kar se pa zdravnik ni zmenil in je dejal, da ni nič nevarnega. Drugi dan je šla strojnikova k zdravniku in ga pro-

sila, naj ga pride pogledat, ker ima silne bolečine. Zdravnik pravi, naj pride on k njemu, nakar mu je žena razložila, da ne more. Zdravnik nato pravi, da zato ne more, ker je len in da je slabši od otroka. Menda je zato len in slabši od otroka, ker se ni ubil. Take stvari se pri nas dogajajo. — Zdaj pa še o tem, kako je pri nas Arh ustanavljal strokovno organizacijo. Že 7. febr. se je izvolil na shodu za izvedbo starostnega zavarovanja pripravljalni odbor, ki se je s strokovno komisijo dvakrat dogovoril za shod, pa obkrat vsled sijajnega poslovanja te komisije ni bilo nič, čeprav so se ljudje zbrali. Ljudje so tako zgubljali veselje do organizacije in nam niso hoteli nič verjeti. Nato nam je centrala Zveze rudarjev sporočila, da bo 14. marca shod in da prireda Arh in Kopač. Prišel je samo Arh. Razlagali smo mu, da je tukaj treba nekaj resničnih shodov, da se ljudem razloži cela stvar, potem bo že z organizacijo šlo. Arh pa s tem ni bil zadovoljen in je govoril, da shodi vse preveč stanejo. Na shodu je govoril, da se proti TPD ne da nič opraviti, da smo sedaj preslabi, da moramo izpiti ta grenki kelih, koliko imamo oboroženega vojaštva in žandarjev, kako so leta 1923 v Trbovljah vojaki shod razginali, potem kako so prosili ministerialno komisijo in tako dalje. Ko je končal svoj medli govor, se je kar na hitro izvolil odbor in Arh je stekel na vlak, ne da bi dal odboru kaka navodila niti za delovanje niti za prijavo na glavarstvo niti kaj drugega. Tako se ne dela. To so tudi delavci videli in so se kar razšli, ter se pogovarjali, da taka organizacija ne bo nič pomagala. Tako je Arh s svojim shodom še tiste pogoje, ki so za organizacijo že bili, odnesel s seboj. Kočevskim rudarjem je treba dati v prvi vrsti poguma, ne pa jih še strašiti, kot to delajo Arh in drugi socialpatriote.

Komu na korist lažejo? V št. 65 ne 20. marca t. l. Delavske Politike čitam med drugimi vestmi tudi dopis iz Francije o tukajšnih delavskih razmerah. V začetku dopisa je dopisnik še precej objektivni, slika razmere v resnici tako kot so, samo pomanjkljivo. Ali proti koncu, ko opisuje tudi dobro stran Francije, je dopisnik zelo pretiran. Na primer ko pravi: „Tukaj na tem kraju nas je precej Slovencev (največ rudarjev po poklicu), a zaslužijo povprečno 25—45 fr. dnevno in vsak posameznik pravi Jugoslavija nikdar več nasvidenje.“ (Ti seveda so prišli na svoje stroške.)

K temu samo toliko pripombe, da je dotičnik, ki to piše, prav srečen, če v resnici toliko zasluži, kar dvomim. Če pa je to res, je dopisnik pozabil pripomniti, da je to slučaj izmed sto eden, kakor tudi je slučaj pri TPD, da je gotova številka zaslužila tudi 150 Din dnevno, medtem ko drugi ne zaslužijo niti 40 Din. Isto tako je tukaj. Nikdar pa se s strani delavstva ne sme to računati kot povprečna plača, ker faktično znaša ta tu le 24 fr. dnevno. Škandalozno so pa plače mladotnih, ki se sučejo do 18. leta starosti pri fantih z vsemi dokladami od 6—18 fr. in deklativ od 6—15 fr. dnevno. Istotako je dopisnik pomanjkljiv pri življenjskih potrebščinah, ko pravi, da n. pr. moka stane sedaj 2.15 fr. v resnici pa stane 2.80 fr. Cena je določena od ministerstva dela za vso državo enotno. Nadalje kruh, katerega cena je isto tako določena za vso državo enotno 2.80 fr, mast omenja 11.80 fr v resnici 13.00 fr. Meso 6.50 v resnici že dalje časa 9 fr. Kava 20 fr. v resnici 24 fr. Tudi ostale potrebščine, ki jih je navedel, ne odgovarjajo resnični ceni, ampak so vse višje. Prav čudno se mi zdi, zakaj in v čigavem interesu dopisnik tako napačno informira delavsko javnost potem omenjenega lista. Edino kar je navedel o alkoholni pijači je res, da je tu cenejša, to pa samo tista, ki ne zraste iz trte, temveč se jo naredi v tovarni in ki je namenjen za delavsko paro, medtem ko resnično vino stane tudi tukaj od 6 ter tudi do 15 fr liter. Tega seveda delavec ne pije in tudi ne ve za njega ker si ga itak ne more nabaviti. Zakaj nam francoski kapitalisti nudijo omenjeno vino po taki ceni, je za nas razredno zavedno delavce jasno, ker s tem se nam hoče še bolj omračiti um, da se ja ne bomo zavredali, kakšni sužnji, da smo in da ne bi zato enkrat zahtevali obračun. Ali motijo se gospodje kapitalisti, kot se moti dopisnik, ki pravi, da kateri se hoče odvaditi alkoholni pijači, ne sme v Francijo. Tudi tu se nahajajo delavci, naši rojaki, ki se kljub izobilju vina polivžgajo nanj, ter se pridno organizirajo v razrednih organizacijah in se pripravljajo

na obračun, katerega bodo zahtevali od jugoslovanske kapitalistične klike, katere jih je prodala po večletnem izkoriščanju tam še francoskim kapitalistom. Vsled tega na bode parola reduciranih delavcev: ne v Francijo, ne v novo suženjstvo, temveč če že ni družega izhoda, v Rusijo, v svobodno proletarsko državo, v kateri je mesto za vsacega, ki hoče delati v prid celega delavskega razreda. J. K.

Lievin, 25. marca 1926.

M. Bouvilers-Laudres, Francija. Kot zavedni, razredni bojovník smatram za svojo dolžnost opozoriti vse rudarje v Sloveniji, da ne nasedajo na limanice agentov, ki hočejo spraviti v Minne Monelle. Eden izmed takih agentov je neki Pohare, ki je menda v zvezi z nekim advokatom že pred leti nekaj rudarjev sem spravil. Jaz delam že dve leti tukaj in odsvetujem vsakomur potovati v Francijo. Herman Jan.

Anovec pri Vidmu. Opozarjam nekdanjega pismoonošo I. Ureka iz Reštanja, da ne trosi o meni neresničnih govoric, ker bom v nasprotnem slučaju predal zadevo sodniji. Anton Zupančič.

poročenim sodrugom.

Dragi sodrugi! Dokler ste bili prosti žene, je bilo prosto tudi vaše življenje. Šli ste na shode, sestanke, v družbo s sodrugi in sodružicami, a sedaj je malo težko do svobode. Trepetate pred senco vaših žena, imate prepričanje med seboj. Zakaj? Zato, ker imate dve duši v enem telesu, to se pravi dve stranki v eni družini. Kjer pa ste dve stranki, tam ni miru, tam je razkol. Pravi proletarec mora upostaviti red, da pokaže svojim nasprotnikom, da je zmožen vladati.

Poročeni sodrug, ki hoče upostaviti red v družbi, mora poleg drugega delovanja tudi organizirati svojo ženo sodružico, da postane žena enaka možu. Kadar bo postala enaka tebi, boš videl drugačno

Sodrugi! Razširjajte naš DKList.

življenje pred teboj. Ženo je treba učiti proletarskih zakonov, da bo znala učiti svoje otroke, da bodo tudi oni vedeli, zakaj so na svetu in ne da bodo trpeli, kot trpimo mi, da bodo hvaležni naukom svojih starišev, da se ne zgodi tako, kot se je zgodilo z nami, da jih ne požene buržuazija v klavnico, kot je gnala nas. Nas je gnala zato, ker naši stariši nam niso znali povedati, da gremo pobivat reveži reveže. Rekli so nam, da gre za sveto vero, a za to vero smo danes tepeni, v verige uklenjeni, naši sodrugi sedijo v ječah zato, ker hočejo pravice.

Dragi sodrugi, pomisli naj se dobro, kaj se ima od tega, da se ne spoštuje naših zakonov. Od tega imamo večni jarem, katerega si sami nakladamo. Buržuazija pa se nam smeje v obraz.

Zato, dragi sodrugi, zahtevajte, da pridejo tudi vaše žene v proletarsko družbo. Ako bodo prišle tudi žene sodrugov v naše vrste, tedaj si bomo hitreje priborili svobodo.

Kličem vam torej, sodrugi: Na delo! Teptani.

Tiskovna napaka.

V članku „Študirajte Beerovo knjigo Karl Marx“ se je našla neljuba tiskovna napaka. V drugem stolpcu, 19. vrsta od spodaj, se mora pričeti stavek glasiti tako-le:

„Stavek se mora pravilno glasiti in to naj sodrugi popravijo: „Pri Rikardu smo videli sistem gospodarskih nasprotij med profitom, mezdo in rento ali med buržuazijo in proletariatom še nerazvito.““

Uredništvo.

Spominska plošča na rojstnem domu Ivana Cankarja.

Petdesetletnico rojstva Ivana Cankarja bo proslavilo delavstvo na Vrhniki na ta način, da bo vzdalo na rojstno hišo velikega pisatelja spominsko ploščo s portretom Ivana Cankarja v porcelanu. Sli-

karsko delo je poverjeno akad. slikarju g. Ferdo Veselu, enemu najboljših sodobnih portretistov v Evropi. To bo edini umetniški spomenik te vrste v državi. Iniciativo za vzdavo plošče in proslavo ob tej priliki je vzela v roke „Cankarjev dom“ r. z. z. o. z. na Vrhniki, ki bo potegnula tudi druga prosvetna društva a povabila k sodelovanju vsa naša kulturna društva.

Ker bodo stroški za ploščo in proslavo znatni, se obračamo tem potom na vsa kulturna društva, prijatelje in čitalce velikega pisatelja, da dobrovoljno prispevajo za ploščo. Imena in zneske darovalcev bomo objavili v vseh časopisih. Prispevke prosimo poslati na: „Cankarjev dom“ r. z. z. o. z. Vrhnika.

„Cankarjev dom“ r. z. z. o. z. Vrhnika.

Pomen čilskega solitra za vrtnarstvo.

To slovensko knjižico je ravno kar izdala Delegacija čilskega solitra v Beogradu. Spis bo zelo prav prišel vsem kmetovalcem, vrtnarjem in onim, ki se količkaj pečajo z vrtnarstvom in cveticami. V njej so kratka navodila za gnojenje posameznih rastlin s čilskim solitrom in drugimi gnojili. Tako se lahko vsak natančno podučiti, kako in kdaj mora gnojiti k sadnemu drevju, raznemu grmičevju, vrtnicam, vinski trti, korenju, repi, pesi, zelju, krompirju, kumaram, solati in drugi zelenjavi, vrtnim cveticam, cveticam lončnicam itd. Zelo priporočljivo je, da jo prečita vsak kmetovalec ter vsak ljubitelj rastlin, ker jo na željo dobi brezplačno. Oglasiti se mu je samo pisмено na naslov: Poddelegacija proizvajalcev čilskega solitra v Ljubljani, Grubarjevo nabrežje 16, ki mu na željo brezplačno dopošlje tudi še druge kmetijske knjižice bodisi v slovenskem ali srbohrvatskem jeziku, ki jih je izdala Delegacija.

Popravljeni Esperando ali Ido.

Marsikdo misli, da je Ido opustil boj za zmago. A temu ni tako! Dobra stvar ne promine, temveč tli neprestano naprej kakor nerešeno socialno vprašanje. Ob Božiču se je vršil delavsko idski kongres na Luksemburškem, julija t. l. pa se vrši v Pragi. Buržujski delavskega gibanja in razvoja seveda ne vidijo radi. Da bi ga ovirali, uporabljajo vsa mogoča sredstva. Eno takih sredstev je tudi zastareli „nedotakljivi“ Esperando, jezik za zaspance in brumne reševalce besednih ugank. Ido pa je živahen, krepak in jasen jezik z najbolj priprosto slovnico in skrbno izbranimi besedami. Epo hoče veljati za lahek jezik, ker ima revno besedišče, a pomisliti je, da je izraževanje v takem jeziku silno okorno in smešno. N. pr. stavek: Stari, ubogi, bolni delavki so prepovedali prosjačiti, se prevede za Epo: Narobe mladi, narobe bogati, narobe zdravi delavki so narobe dovolili prosjačiti. Katero ljudstvo govori tako? Menda še Culuafri ne! Za proletarce pa je le najboljše jedva dobro, torej tudi le najboljši mednarodni jezik, ki je od znanstvenikov osnovan na podlagi žive govornice in to je Ido. Vsakdo se ga lahko sam nauči. Slovnica s slovarčkom stane 15 dinarjev in se dobi pri J. Kovačič-u, p. Studenci pri Mariboru, Obrežje 33.

Naročajte in kupujte!

Pariška Komuna

katere obletnico praznujemo ta mesec, je tako važen dogodek v zgodovini revolucionarnega delavskega gibanja, da bi ne smelo biti proletarca, ki ne bi bliže poznal njene zgodovine. Ker nam je vsled pomanjkanja prostora nemogoče v listu samem pisati o Pariški komuni, opozarjamo vse sodrugi in sodružice na brošuro

Pariška komuna,

ki obsega 60 strani in je ilustrirana s 5 slikami. Vsebinska je razdeljena na: Uvod, Socialno-gospodarski pogoji pariške komune, Pariška komuna, Zakaj je propadla pariška komuna, Karl Marks in F. Engels o izkušnjah pariške komune, Bibliografija in Slovarček tujih besed.

Brošura stane 6 Din, pri naročilih od 10 izvodov naprej 25% popusta. Naroča se pri upravi lista.

Izdajatelj, lastnik in odgovorni urednik Albert Hlebec, novinar, Ljubljana, Florjanska ul. 15/1. Tiskarna Josip Pavliček, Kočevje.